GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 181 | Mercurĭ, 19 (31) Augustŭ. | 1887.

Brașovŭ, 18 Augustŭ 1887.

„Tótă pasĕrea pe limba ei pere,“ ḍice unŭ proverbŭ, pe care nu-lŭ putemŭ mai bine aplica decâtŭ la acea clasă de Ungurĭ, născuțĭ și făcuțĭ, carĭ ca fariseii și vameșii se lapĕdă, când i-apucĭ de scurtŭ, de tendințele și scopurile dușmănóse ce li se atribue față cu naționalitățile, pentru ca apoi în pressa lorŭ neințelésă de streinĭ, în adunărĭ și orĭ unde potŭ, sĕ cultive și sĕ nutréscă cea mai mare dușmăniă pentru Nemaghiarĭ și la orĭce ocasiune binevenită sĕ o și manifeste punĕndŭ în esecutare acele tendințe și scopurĭ.

Cine nu scie că de câte-orĭ le-amŭ demascatŭ tendințele și scopurile acestorŭ pretinșĭ liberalĭ și civilisatorĭ, toțĭ au săritŭ sĕ se bată cu pumnii în peptŭ și sĕ jure, cei mai mulțĭ pe talmudŭ, că nicĭ prin minte nu le trece a ne lovi în ce avemŭ mai scumpŭ, în limba și naționalitatea nóstră, în esistența nóstră ca ceea ce suntemŭ, pentru ca a doua ḍi pĕcatele lorŭ sĕ le dea de golŭ rĕutatea inimei lorŭ și acțiunile ce se pregătescŭ a le întreprinde contra Nemaghiarilorŭ?

Și aceste scene de nevinovățiă fariseică și vămeșéscă le repetă mai pe fiă-care ḍi, atâtŭ guvernulŭ cu organele sale din țéră, câtŭ și acea parte din societatea unguréscă, care sub adăpostulŭ „reuniunilorŭ de cultură“ lucréză la dĕrĕpănarea esistenței naționale a Nemaghiarilorŭ.

Avemŭ dovedĭ nouĕ despre tendințele și scopurile acelorŭ reuniunĭ, numite Kulturegyleturĭ. Și dovedile suntŭ cu atâtŭ mai prețióse cu câtŭ, fiindŭ ungurescĭ, de rĕndulŭ acesta, mai multŭ ca orĭ și când, se spune curatŭ și limpede ce urmărescŭ acele reuniunĭ, în fruntea cărora stau fișpanii și pe care guvernulŭ le sprijinesce, chiar miniștrii fiindŭ membri ai acelora.

In 26 Augustŭ n. Kulturegyletulŭ din Ungaria de susŭ — între membrii căruia figuréză și ministrulŭ Trefort — și-a ținutŭ adunarea s'a generală în Neusohl. Etă ce se ḍice într'o dare de sémă făcută în oficiosulŭ „Pester Lloyd“ de Dumineca 28 Augustŭ despre acéstă adunare și despre scopurile reuniunei:

Reuniunea de cultură din Ungaria de susŭ nisuesce a deștepta și însufleți între locuitorii de limbă nemaghiară ai comitatelorŭ Arva, Barș, Hont, Liptau, Neograd, Neutra, Pojonŭ, Trencin, Turoțŭ și Sohl, mai departe ai orașelorŭ Șemniț și Diln spiritulŭ naționalŭ prin înființarea de asilurĭ (grădinĭ) de copii, de scóle elementare și superióre.. Pe cei presențĭ (la adunare) i-a salutatŭ fișpanulŭ comitatului Sohl Radvanszky, vorbindŭ despre nobila chemare și despre țelurile mărețe ale reuniunei, a cărei problemă e: *a contopi pe cetățenii țĕrii într'o unitate națională....*

In același timpŭ scriitorii și artiștii ungurĭ cutrierau Ardealulŭ mergĕndŭ spre Sepsi-Sân-Georgy ca sĕ asiste la adunarea generală a Kulturegyletului ardelénŭ. Și pe când compatrioții noștri Sașĭ se primĕscă cu zale și țimbale și sĕ-i admire, credĕndŭ, póte, că le va schimba agitatorilorŭ ungurĭ pe viitorŭ firea, pe atuncĭ oficiosulŭ „Nemzet“ Nr. 228 dela 20 Augustŭ publica unŭ articulŭ alŭ unuia dintre apostolii maghiarisărei, alŭ lui Gustav Beksics, în care se ḍice:

In Ardealŭ se află o societate divisată după rassă, religiune și naționalitate, isolată una de alta. *Acéstă societate trebue contopită sub supremația rassei maghiare.* Acésta se póte ajunge numai prin cultură și bunăstare. De aceea are dreptate distinsulŭ fișpanŭ alŭ Sĕcuilorŭ, Iosefŭ Potha, când cere cu deosebire pentru țera Sĕcuilorŭ institute de învĕțămĕntŭ, căcĭ altmintrelea se va desvolta cultura în ținuturile săsescĭ și românescĭ, terenulŭ săsescŭ și românescŭ va lua avĕntŭ, pe când adevĕrata țéră a maghiarismului dincolo de Muntele Craiului, țéra Sĕcuilorŭ, decade și acésta ar fi fatalŭ pentru causa maghiară în Ardealŭ. O industriă desvoltată în mână maghiară ar aduce naționalitățile tocmai așa în dependință de societatea maghiară, ca odinioră fendalismulŭ. De asemenea caracterulŭ maghiarŭ alŭ proprietății de pământŭ este unŭ interesŭ de primul rangŭ... Țera Sĕcuilorŭ e cheia Ardealului nu numai în privința strategică, ci și economică și politică.

A desvolta industria în Ardealŭ și mai alesŭ în Țera Sĕcuilorŭ însemnéză atâta câtŭ a înmulți poporațiunea de acolo, care scade și emigréză, atâta câtŭ a îmbogăți acolo societatea maghiară, atâta câtŭ a asigura rolulŭ conducĕtorŭ nu numai statului maghiarŭ, ci totodată și societății maghiare, atâta câtŭ a crea orașe industriale maghiare orĭ civilisațiune maghiară dincolo de Muntele Craiului, orĭ atâta câtŭ *a resolva cestiunea maghiară.* Asupra acestui obiectŭ sĕ se gândéscă scriitorii și artiștii ungurĭ în timpulŭ escursiunei lorŭ.

Acesta-i programulŭ guvernului și alŭ societății maghiare kulturegyletiste pentru resolvarea cestiunei Ardealului, a cărei esistență din nou o adeveresce fóia oficiósă ungurĕscă. Programŭ precisŭ și concisŭ: peste $1^1/_2$ milióne Românĭ și 2 sute mii Sașĭ sĕ se contopéscă în 6 sute mii Maghiarĭ ai Ardealului, în carĭ suntŭ socotițĭ și cele 2 sute de mii de Jidovĭ; apoi sĕ trécă pămĕntulŭ și industria ardelenéscă în proprietatea și în mânile Maghiarilorŭ, sĕ se creeze școle maghiare, sĕ reînvieze feudalismulŭ și etă că scapă Ardealulŭ de sobolĭ!

Dér pretinșii civilisatorĭ ai Orientului și-au făcutŭ socotéla fără birtașŭ. Uită că statulŭ nu suntŭ Maghiarii și Maghiarii nu suntŭ statulŭ, uită că cultura maghiară intolerantă, neliberală și persecutóre nu se potrivesce cu firea Românului care iubesce libertatea, dreptatea și echitatea; uită că Românului îi place căciula, țundra și opinca; uită că Românului îi place sĕ-și adórmă și sĕ-și desmerde copilulŭ cântându-i și grăindu-i românesce; uită că-i place numirile românescĭ ale orașelorŭ și satelorŭ, ale rîurilorŭ și munților, ale văilorŭ și colnicelorŭ; uită'n fine că nu esistă putere pe pămĕntŭ care sĕ-lŭ facă sĕ renunțe la limba și naționalitatea sa, la portulŭ și datinele sale, la postulatele și drepturile sale.

Se înșélă amarŭ, guvernŭ și kulturegyletiștĭ, ca și scriitorĭ și artiștĭ, décă credŭ că cu pornirĭ asiatice, cu mĕsurĭ ilegale, cu agitațiunĭ și persecuțiunĭ violente contra naționalitățilorŭ nemaghiare din Ardealŭ, și mai alesŭ contra Românilorŭ, vorŭ resolva cestiunea Ardealului!

Le-amŭ declaratŭ noi Românii de atâtea orĭ Ungurilorŭ dela putere, și le declarămŭ din nou, că numai împlinirea postulatelorŭ nóstre și numai redobândirea drepturilorŭ nóstre vorŭ resolva cestiunea Ardealului.

Cestiunea bulgară.

După o telegramă din Sofia, situațiunea se înfățișéză în momentulŭ de față astfelŭ:

Din punctulŭ de vedere exteriorŭ, impresiunea produsă de atitudinea Franciei, Rusiei, Germaniei și a Porței a fostŭ destulŭ de viă în primulŭ momentŭ în cercurile oficiale bulgare. Ea s'a schimbatŭ adĭ. Lumea pare din ce în ce mai convinsă, că negociările începute de Pórtă cu Rusia în privința generalului Ehrnrooth, și cele ce vorŭ urma cu alte puterĭ, vorŭ avé unŭ altŭ resultatŭ decâtŭ mantinerea statului quo, din causă, că se vorŭ opune Austria, Englitera și Italia la mĕsurile de coercițiune ce ar puté fi propuse. Acésta e nota dominătóre la persónele politice bulgare în generalŭ.

Décă e puțină temere de o acțiune exterióră, lumea se așteptă cu tóte astea la aceea ca Rusia sĕ provóce, în lipsa intervenirei sale personale séu mixte, câte-va rĕscóle din partea emigrațilorŭ și a membrilorŭ oposiției. Numai prin acestŭ mijlocŭ, mai multŭ decâtŭ printr'o acțiune ce ar face sĕ nască, — după cum se crede, — complicațiunĭ europene, Rusia ar înțelege sĕ ajungă la ținta proiectelorŭ sale în Bulgaria.

Au circulatŭ deja sgomote în privința órecărorŭ mișcărĭ ce s'ar fi produsŭ la granițele sĕrbescĭ. Autoritățile militare bulgare spunŭ, că au luatŭ marĭ precauțiunĭ, ér opiniunea cercurilorŭ oficiale este că orĭ-ce mișcare ar fi fără isbândă.

Inăuntrulŭ Bulgariei situațiunea este destulŭ de complicată. Fără a socoti uneltirile Zankoviștilorŭ, carĭ se vorŭ vedé în curĕndŭ favorisate de ridicarea stărei de asediu în momentulŭ alegerilorŭ, suntŭ și divisărĭ de persóne carĭ vatămă consolidărei noului regimŭ. E temere totușĭ că elementele ce vorŭ compune ministeriulŭ nu vorŭ avé destulă influență asupra țĕrei, pentru a presida la alegerĭ.

Trebue sĕ se adauge, ca causă de natură a spori crisa, situațiunea personală a prințului față cu armata și cu ómenii politicĭ. Ei nu se cunoscŭ încă și potŭ fi supĕrărĭ, înainte ca și unii și alții sĕ se cunóscă seriosŭ.

Cercurile oficiale din Berlinŭ socotescŭ intervenirea milităréscă a Rusiei în Bulgaria ca aprópe sigură, décă Turcia nu o va lua înainte, séu nu va lucra în modŭ energicŭ contra prințului de Coburg.

Cu ce trăesce Maghiarulŭ?

La acéstă întrebare rĕspunde „Egyetértés“ Nr. 232 dela 25 Augustŭ, în articululŭ sĕu de fondŭ, astfelŭ:

Cu ce trăesce Maghiarulŭ? Apoi, ḍĕu, trăesce și elŭ cu ce póte. Mănâncă décă are ce, ér décă n'are, flămândesce. Suntŭ și Maghiarĭ de aceia, carĭ mai de multe orĭ rabdă fóme, decâtŭ se satură bine. Și chiar décă mănâncă ceva, nu mănâncă o mâncare nutritivă, care sĕ dea omului putere. In unele părțĭ ale țĕrei, cartofii (picioicile, perele de pămĕntŭ) suntŭ principalulŭ articulŭ de nutrire. Afară de acestea puținŭ bobŭ, cucuruzŭ, ér véra pere pădurețe. Borșulŭ, despre care unii ḍicŭ, că e mâncare, ba încă că te și poțĭ sătura bine cu elŭ, pe unele locurĭ mai adesea îlŭ aflĭ pe mésa sĕracului, decâtŭ pânea.

»Egyetértés« declară, că le susține acestea pe basa esperiențelorŭ câștigate de astfelŭ de bărbațĭ, carĭ trăescŭ în atingere cu poporulŭ, carĭ suntŭ îngrijațĭ de sórtea aceluia și carĭ urmărescŭ cu atențiune nĕcasurile poporului.

Președintele biuroului de statistică, Carolŭ Keleti, a scrisŭ unŭ opŭ, în care tractéză din punctŭ de vedere scientificŭ cestiunea acésta. »Egyetértés« salută cu bucuriă aparițiunea acestui opŭ, dér — ḍice elŭ — traiulŭ de tóte ḍilele nu e corĕspunḍĕtorŭ prescrierilorŭ ce se facŭ în acelŭ opŭ, că din cutare bucate câtŭ sĕ se mănânce, pentru ca sĕ se conserve sănĕtatea trupului. Omulŭ face cum póte: décă n'are nutremĕntŭ de ajunsŭ, flămânḍesce, trupulŭ i se slăbesce, proporția mortalității devine mai mare, dér pentru aceea totŭ nu mănâncă mai multŭ, fiindŭ că nu póte.

»Dér cu tóte acestea« — continuă »Egyetértés« — „multe putemŭ învĕța din opulŭ acesta. Putemŭ învĕța aceea, că o parte a poporului ungurescŭ se nutresce fórte sĕrăcăciosŭ și că a s e r ț i u n e a, c ă p o p o r u l ŭ u n g u r e s c ŭ t r ă e s c e m a i b i n e d e c â t ŭ p o p ó r e l e d i n a l t e ț ĕ r ĭ, î n g e n e r e ḍ i s ŭ, n u e s t e a l t a d e c â t ŭ o p o v e s t e“.

Constată mai departe fóia ungurĕscă, că în unele ținuturĭ ale țĕrii partea mai sĕracă a poporului abia décă gustă carnea. In Maramureșŭ, nutrimentulŭ principalŭ — afară de cucuruzŭ — consiste în bobŭ, varḍă (curechiu), picioicĭ, cépă și pere pădurețe. In Sătmarŭ mănâncă diminéța pâne cu cépă, la améḍŭ verdețurĭ, pe carĭ le fierbŭ cu uleiu de flórea sórelui. In Sĕlagiu mănâncă mai virtosŭ mămăligă, bobŭ și sîmburĭ de bostan, carne arareorĭ gustă chiar și în ḍile de sĕrbătóre.

Intrégă populațiunea nu consumă de persónă mai multŭ ca 7.3 kilgr. carne de vită pe anŭ. Va sĕ ḍică 100 de omenĭ mănâncă pe ḍi 2 kilgr. carne; din aceștĭ

100 de ómenĭ vorŭ fi póte 10, din cei mai bogaţĭ, carĭ mănâncă cele 2 klgr. de carne, ér restulŭ de 90 nu mănâncă din carne póte nicĭ o bucătură. Din carnea de porcŭ se vinŭ pe omŭ 10 klgr. pe anŭ, din cea de óiă mai puţinŭ ca 3 klgr.; din lapte asemenea nu se vinŭ mai multŭ ca 31 litre de omŭ pe anŭ, prin urmare pe 10 ḑile mai puţinŭ de o litră.

Şi mai rĕu trăescŭ locuitorii comitatului Arva; mâncările fiindŭ secĭ, se consumă multŭ; nutrementulŭ de o persónă se socotesce în 706 klgr., dintre carĭ abia 29 grame albuminóse. Din tóte cărnurile la olaltă socotite unŭ omŭ abia consumă în comitatulŭ acesta 10 klgr. pe anŭ. Aci însĕ mai mănâncă ómenii şi ceva pâne de grâu, dér suntŭ comitate, unde poporulŭ, peste totŭ ḑisŭ, nu mănâncă pâne de grâu, aşa d. e. suntŭ comitatele Turocz, Lipto, Zemplinŭ şi Ungŭ. In comitatulŭ Trencinŭ se consumă de persónă mai multŭ ca o majă metrică pâne de ovĕsŭ, ér în comitatele Sáros, Sepes şi Nyitra mai multŭ ca 80 klgr. Piciocĭ în comitatulŭ Trecinŭ, Árva, Liptó şi Turocz se consumă de persónă mai multŭ ca 2 măjĭ metrice.

La datele până aci dise, „Egyetértés“ mai adauge, că vinŭ se consumă în proporţiă mică, ér vinarsŭ seu rachiu în proporţiă mare. In comitatele susŭ ḑise abia se vinŭ 5 litre de vinŭ pentru unŭ omŭ pe anŭ, totŭ asemenea şi în comitatele Hunedórei şi Treiscaunelorŭ, în timpŭ ce vinarsŭ se consumă pe anŭ peste 40 de litre de persónă, nu numai în multele comitate de mai susŭ, ci şi în comitatulŭ Bihorului, comitatulŭ Hajdu, comitatulŭ Tĕrnavei micĭ şi alŭ Sibiiului.

După aducerea acestorŭ date, »Egyetértés“ îşĭ esplică uşorŭ causa atâtorŭ corpurĭ amărâte şi netrebnice, ce se observă la tênĕra generaţiă cu ocasiunea asentărilorŭ. Din o miiă de tinerĭ, în comitatulŭ Caraşŭ-Severinŭ şi Aradŭ, mai multŭ de 550 trebue sĕ se respingă, ér în comitatele Hajdu, Sĕlagiu, Cojocna, Maramurĕşŭ, Timişŭ, Pojunŭ, Nyiţra de asemenea mai bine de jumĕtate nu se potŭ înrola pentru miliţiă.

»Forte triste esperienţe suntŭ tóte acestea«, — sfîrşesce fóia unguréscă. — Ele arată, că poporulŭ este fórte sĕrăcitŭ, orĭ câtŭ se silescŭ ómenii guvernului sĕ documenteze, că înotămŭ în lapte şi untŭ. Ba amŭ ajunsŭ până acolo, că nu mai putemŭ sĕ privimŭ lucrurile în neactivitate, décă nu vremŭ sĕ ajungemŭ timpulŭ, în care rassa sĕ prindă a degenera şi a se nimici.“

La aceste preţióse mărturisirĭ ungurescĭ vomŭ reveni.

SCIRILE ḐILEI.

Ministrulŭ ungurescŭ de agricultură, industriă şi comerţŭ a încuviinţatŭ, ca comuna Veneţia inferióră din comit. Făgăraşului sĕ aibă trei **têrgurĭ anuale**: în 3 Martie, 28 Augustŭ şi în 20 Noemvre; oraşulŭ **Deşiu** douĕ têrgurĭ anuale, anume Mercurĭ şi Joi după 5 Februarie, şi Mercurĭ şi Joi între 18 şi 24 Septemvre têrg de vite şi porcĭ; comuna Miheşulŭ de Câmpiă din comit. Turda-Arieşŭ têrgŭ de sĕptĕmână Joia.

—x—

Trenurile omnibus Nr. 1813 şi 1814, care circulă între Sibiiu şi Ocna Sibiiului, cu ḑiua de 1 Septemvre se sistéză.

—x—

La cererea sa, subjudele Antonŭ **Columbanŭ** dela judecătoria cercuală din Blaşiu e transferatŭ la judecătoria cercuală din Aiudŭ.

—x—

In **Sibiiu** s'a deschisŭ pentru câtva timpŭ o esposiţiă de arte săséscă, la care suntŭ espuse obiecte de pictură, sculptură, architectură.

In dilele acestea vorŭ apăré în editura Librăriei N. I. Ciurcu în Braşovŭ următórele cărţĭ didactice pentru şcólele poporale române:

I. Dariu, **Elemente de Fisică**, pentru scólele poporale cu mai multe figurĭ intercalate în textŭ.

Preţulŭ unui esemplarŭ legatŭ 30 cr

I. Dariu, **Geografia patriei** şi elemente din geografia universală, pentru scólele poporale române. Cu 12 figurĭ şi mapa Ungariei colorată şi împărţită în comitate.

Preţulŭ broşatŭ 25 cr., legatŭ 30 cruceri.

I. Dariu, **Istoria patriei** şi elemente din Istoria universală, pentru scolele poporale române, tractată după metodulŭ biograficŭ în două cursurĭ concentrice cu por tretele mai multorŭ regenţĭ şi bărbaţĭ aleşĭ.

Preţulŭ broşatŭ 20 cr. legatŭ 25 cr,

Aceste cărţĭ didactice pentru scólele poporale române suntŭ lucrate după cerinţele celui mai nou planŭ ministerialŭ

Făgăraşŭ, 13 Augustŭ, 1887, st. v.

Domnule Redactorŭ! Despre **producţiunea literară şi musicală** a tinerimei studiose din Făgăraşŭ şi jurŭ, dată în favorulŭ societăţei »Progresulŭ“ de aicĭ, aţĭ luatŭ notiţă şi în colónele preţuitului ḑiarŭ „Gazeta Transilvaniei«, Nr. 155, dela 16/28 Iulie a. c., eventualŭ despre **concertulŭ** improvisatŭ de acestia cu ajutorulŭ pe neaşteptate alŭ d-lorŭ Iacobŭ **Mureşianu**, profesorŭ la gimnasiulŭ din Blaşiu, şi Traianŭ **Mureşianu**, academistŭ de sculptură în München, la 31 Iulie a. c. st. n., în hotelulŭ „Lauritsch“ din Făgăraşŭ. Vĕdêndŭ însĕ că nimenea mai competentŭ n'a prinsŭ condeiulŭ ca sĕ facă o dare de sémă, îmĭ iau îndrăsnelă după puţina-mĭ pricepere a relata eu următorele:

Incă din anulŭ trecutŭ tinerimea studiósă de pre lângă Făgăraşŭ a făcutŭ unŭ începutŭ în direcţiunea acesta, aranjândŭ ei de ei o **producţiune literară**, care după împrejurărĭ a reuşitŭ în modŭ mulţămitorŭ.

In anulŭ acesta tinerimea venită dela studiu — zelósă cum e — a voitŭ sĕ dovedescă mai multŭ ca în anulŭ trecutŭ, şi astfelŭ s'a concentratŭ după esamene aci în Făgăraşŭ, şi prin producţiunea arĕtată a doveditŭ, că voinţa se fiă, şi ea (tinerimea) póte face multŭ — forte multŭ. Şi cum nu? cândŭ în Sibiiu şi Blaşiu tinerii studenţĭ de acum au ocasiune a se adăpa de cunoscinţe în musica vocală şi instrumentală dela profesorĭ ca George Dima şi Iacobŭ Mureşianu?

Incă până erau la studiu în Sibiiu, Blaşiu şi Braşovŭ, tinerii Oltenĭ prin epistole unii către alţii şĭ-au formatŭ programulŭ **producţiunei literare-musicale** publicatŭ în Nr. 155 alŭ acestei foi, care programŭ însĕ, din împrejurarea, că tinerimea adunată în Făgăraşŭ pentru pregătire, a avutŭ fericirea sĕ salute în mijloculŭ ei pe simpaticii d-nĭ: Iacobŭ Mureşianu şi Traianŭ Mureşianu, carĭ veniseră pentru a-i asculta şi carĭ au binevoitŭ sĕ ia parte şi activă la acestă producţiune, s'a schimbatŭ astfelŭ, că partea literară din programŭ s'a lăsatŭ afară, şi în loculŭ ei s'au pusŭ cincĭ puncte nouĕ — părţĭ de musică vocală şi instrumentală — esecutate de noii óspeţĭ, şi aşa producţiunea a devenitŭ curatŭ numai „**concertŭ**.“

Concertulŭ acesta fiindŭ avisatŭ din nou publicului Făgărăşanŭ, că adecă producţiunea tinerimei se completéză şi cu producţiunea noilorŭ óspeţĭ binevenitĭ, încă de timpuriu sera, sala cea mare a hotelului numitŭ era plină de publiculŭ inteligentŭ fără deosebire de naţionalitate din Făgăraşŭ, şi parte mică şi din jurŭ. Rĕu face inteliginţa nostră din jurulŭ Făgăraşului, că nu sprijinesce astfelŭ de întreprinderĭ salutare ale tinerilorŭ eşiţĭ din sînulŭ lorŭ.

Nicolae S. Şerbanŭ de Voila, studentŭ de jură în Buda-Pesta, ca preşedinte alŭ comitetului aranjatorŭ a premersŭ concertulŭ cu **unŭ cuvêntŭ de deschidere**. A urmatŭ esecutarea programului:

1. **Reîntórcerea rêndunelei**, comp. de Iacobŭ Mureşianu şi **Uite mama**, cântate în patru vocĭ de corulŭ tinerimei.

Corulŭ s'a condusŭ de clericulŭ abs. Iosifŭ Morariu din Feldióra în ţéra Bârsei, şi deşi era compusŭ numai din 10 persóne, totuşĭ a satisfăcutŭ pe deplinŭ auditorilorŭ.

2. **Solo de flaută**, esecutatŭ de Valeriu P. Comşa, clericŭ curs. IV-lea în Blaşiu. D-nulŭ Valeriu Comşa a doveditŭ încă dela producţiunea anului trecutŭ, că e bunŭ flautistŭ, dér în anulŭ acesta desteritatea sa în acestŭ instrumentŭ musicalŭ a culminatŭ, esecutândŭ una dintre cele mai grele compunerĭ din cântecile românescĭ.

3. **Visulŭ meu**, — romanţă, s'a cântatŭ solo de Ioanŭ Bârsanŭ, clericŭ curs. III, şi s'a acompaniatŭ pe violină de Iosifŭ Morariu, clericŭ abs.

4. **Cucuruzŭ cu fóia 'n susŭ**, acestŭ cântecŭ popularŭ s'a esecutatŭ forte bine de corulŭ tinerimei.

5. **Doina**, solo de flaută cu acompaniamentŭ, s'a esecutatŭ în modŭ esemplarŭ de clericulŭ abs. Iosifŭ Morariu. D-nulŭ Iosifŭ Morariu a contribuitŭ multŭ la reuşita producţiunei, căcĭ pe lângă aceea că a luatŭ parte activă în programulŭ tinerilorŭ Oltenĭ, dar totdeodată a condusŭ şi corulŭ acestora, instruindŭ în Făgăraşŭ pre acestŭ corŭ cu trei dile înainte de producţiune.

6. **Te-ai dusŭ iubit'o**, romanţă, s'a cântatŭ solo de Corneliu Popŭ de Galaţĭ, studentŭ abs., acompaniatŭ pe violină de Iosifŭ Morariu cler. abs.

7. **Românŭ verde ca stejarulŭ**, comp. de Iacobŭ Mureşianu. Cu acestă frumósă cântare a păşitŭ mai întâiu simpaticulŭ d-nŭ profesorŭ Iacobŭ Mureşianu înaintea publicului alesŭ din Făgăraşŭ, esecutându-o desterŭ şi uşorŭ pe piano. Era de admiratŭ puterea artistică cu care scia d-nulŭ profesorŭ Mureşianu sĕ producă cele mai încântătore variaţiunĭ prin bătaia pe piano în cântarea numită.

8. **Ernani** de Verdi, solo-bariton. Acestŭ cântecŭ italianŭ l'a esecutatŭ d-nulŭ Traianŭ Mureşianu, academistulŭ. O voce mai puternică şi totodată curată de baritonŭ ca a domnului Traianŭ Mureşianu n'am auḑitŭ. Aplausele frenetice ale publicului asistentŭ nu voiau sĕ mai înceteze până cândŭ simpaticulŭ cântăreţŭ n'a venitŭ sĕ mulţămescă.

9. **Rapsodie românéscă**, comp. de Iacobŭ Mureşianu. Acesta a fostŭ alŭ doilea şi celŭ din urmă cântecŭ adevĕratŭ românescŭ esecutatŭ de d-nulŭ profesorŭ Iacobŭ Mureşianu

Nu sunt în stare sĕ cualificŭ resultatulŭ cântărilorŭ esecutate de d-nulŭ profesorŭ Mureşianu şi fratele dênsului, Traianŭ, în concertulŭ de faţă, ci despre acela lasŭ sĕ vorbéscă publiculŭ fostŭ presentŭ, care le-a auḑitŭ şi care nu mai înceta cu aplausele.

10. **Nu plânge**, de Iacobŭ Mureşianu şi **Retrasŭ de ochii lumei** de Mezzetti, au fostŭ cele din urmă cântece esecutate solo de d-nulŭ Traianŭ Mureşianu acompaniatŭ pe piano de d-nulŭ profesorŭ Mureşianu.

11. **Coróna cufundată** şi **In pădure**, cu

FOILETONU.

(39)

Misterele Veneţiei.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

XIV.

Intre doi norĭ.

— Mĕ ducŭ, stăpâne!

— Incă ceva!... ḑise Foscari... Tênĕrulŭ Felice póte aşa slabŭ, cum este sĕ se înfăţişeze la palatulŭ ducalŭ îndată ce-i vomŭ porunci?

— Sperŭ că da, Alteţă!

— Sĕ fiă gata pentru când ilŭ vomŭ chema şi o sĕ-lŭ chemămŭ curêndŭ! ḑise Foscari.

Mititica Fiametta eşì din palatulŭ ducalŭ cu puţine ilusii despre atotputernicia care credea ea că este principalulŭ apanagiu alŭ unui prinţŭ alŭ Veneţiei, însĕ cu cea mai mare încredere în făgăduiala dogelui Francesco Foscari.

Intr'asta, celŭ puţinŭ, ea nu se înşela, fiindŭ că îndată ce se întrunì Senatulŭ în ḑiua aceea în sala Marelui Consiliu, dogele se înfăţişă declarândŭ senatorilorŭ că are sĕ le comunice ceva de cea mai mare însemnătate.

I se dete numai decâtŭ cuventulŭ şi, fără mâniă, fără patimă aparentă, bĕtrânulŭ doge spuse atuncĭ tóte acusaţiunile carĭ apăsau pe podestatulŭ Padovei, fără sĕ ascundă nicidecum chipulŭ cum o biată femeiă din poporŭ adusese la piciórele tronului denunţarea aceea.

Când s'aşeḑă dogele, după ce făcu apelŭ la dreptatea Senatului, toţĭ senatorii carĭ ascultaseră pe Francesco Foscari într'o tăcere religiósă, se uitau unulŭ la altulŭ fără sĕ ḑică nicĭ o vorbă şi păreau încremeniţĭ. Invinovăţirea era aşa de hotărîtă, aşa de netedă, şi Felice aşa de cunoscutŭ, încâtŭ se părea cu neputinţă îndoiala despre acusările acestea aduse podestatului. Aşa că cu totă dorinţa prea firescă d'a fugi d'unŭ scandalŭ ce s'ar fi rĕsfrântŭ în parte şi peste dênşii, senatorii simţeau câtŭ de greu era ca sĕ iasă Martinengo spălatŭ din ancheta ce era sĕ se deschidă. Singurŭ Jacob Loredano avu curagiulŭ sĕ ridice vocea ca sĕ apere pe podestatulŭ învinuitŭ.

— Eu nu mĕ îndoescŭ, — ḑise dênsulŭ, — că, în afacerea acésta, unde este angajată aşa de tare onorea unui patricianŭ, dogele nu are numai dorinţa sĕ facă sĕ triumfe dreptatea şi adevĕrulŭ, dér pe cine se baseză păn'aci prea grelele acusărĭ ridicate în potriva unui bărbatŭ aşa de însemnatŭ ca podestatulŭ Padovei? Pe spusele unei slujnice.

— Aveţĭ sĕ vedeţĭ o altă mărturiă de care vĕ garantezŭ că nu aveţĭ sĕ vĕ îndoiţĭ: şi anume mărturia victimei, care va veni sĕ depue în potriva călăului sĕu! ḑise dogele cu óre-care aprindere.

Francesco Foscari făcu unŭ semnŭ: uşa care da în apartamentele sale se deschise şi Felice Badoer se ivì în uşă.

Tênĕrulŭ patricianŭ, susţinutŭ de unulŭ dintre ofiţerii dogelui, înaintă până în mijloculŭ pretoriului; însĕ, şi decă călcătura-i era şovăitóre, privirea pe care o plimba peste tótă Adunarea era sigură.

După ce se mai potolì puţinŭ mişcarea de interesŭ şi de compătimire care lŭ primise la intrare, fu învitatŭ ca sĕ vorbescă şi sĕ-şĭ expue plângerile, sĕ se mărginescă la fapte, fără sĕ le însoţéscă de nicĭ unŭ comentariu.

Felice Badoer, după ce salută augusta adunare, povestì atuncĭ forte limpede totŭ ce se petrecuse dela plecarea sa din Padova până în momentulŭ când era sĕ se înece. Sfîrşì ḑicêndŭ:

— Bănuescŭ forte multŭ că podestatulŭ a voitŭ sĕ mĕ sdrobescă în stradele Padovei, c'a încercatŭ sĕ mĕ arḑă de viu în satulŭ Cento, că a...

— Mărginesce-te la faptele pe carĭ le poţĭ proba... Nouĕ nu ne trebue bănuelĭ lipsite de probe! ḑise preşedintele Senatului.

— Fie!... Ei bine, fără a mai socoti pe gondolierulŭ Ricardo, pe care podestatulŭ l'a lovitŭ pe la spate cu pumnalulŭ, la Isola Bella, afirmŭ şi jurŭ că a vrutŭ sĕ mĕ înece în lacului de Garda, isbindu-mĕ în capŭ cu o vislă, în momentulŭ când încercam sĕ mĕ suiu în luntrea, în care scăpase elŭ pe fiica Adriaticei! ḑise Badoer.

De astă dată învinovăţirea era formală, precisă, şi nu era cu putinţă s'o respingă orĭ s'o despreţuiască din pricina nedemnităţii învinuitorului. Aşa că nicĭ chiar singurulŭ dintre senatorĭ, care mai adineaorĭ se făcuse apărătorulŭ podestatului, Loredano, care era unitŭ cu Martinengo prin legăturĭ pe carĭ orĭ cine le cunoscea în Veneţia, nicĭ chiar Loredano nu încercă sĕ respingă acusarea Elŭ se mărginì numai sĕ ceră ca podestatulŭ sĕ nu fiă datŭ în judecată, ci numai sĕ fiă chematŭ la bara Adunării, pentru ca sĕ se desvinovăţéscă de crimele ce i se

aceste cântări esecutate in patru voci de corulŭ tinerimei s'a finitŭ concertulŭ.

A urmatŭ petrecere socială de jocŭ; in pausă s'au jucatŭ jocurile istorice „Caluşarulŭ“ şi „Bătuta«.

Venitulŭ, după cum am inţelesŭ, a trecutŭ peste una sută florinĭ.

Nicolau Aronŭ.

Agricultura în Germania.

O escursiune agricolă făcută la Rosalii 1884 în provincia Sacsonia

Oraşulu Quedlinburgu şi cultura de florĭ.

(Urmare.)

Sosiţĭ la curte, furămŭ primiţĭ de doi fii ai proprietarului şi conduşĭ indată prin magazii, ca sĕ vedemŭ totŭ felulŭ de sĕmênţe şi conservarea lorŭ. Ca magazii erau 10 clădirĭ diferite, fiăcare cu câte 3 etage şi de întinderea şi aspectulŭ unorŭ casarme. In locŭ de podine, ele tóte erau podinite cu asfaltŭ, şi nu numai le măturau in ficaâre di, ci le stergeau totdeuna şi cu o sdranţă udă; ca sĕ nu rĕmênă prafŭ orĭ gunoiu, in care sĕ se incuibeze insecte, orĭ mucedelĭ, carĭ apoi sĕ atace sĕmênţele. Ventilaţia şi aerisarea era admirabilă. Plimbându-ne dinţr'o magazià în alta, dintr'o odaiă în alta, numai într'o singură odaiă amŭ numĕratŭ 72 sacĭ cu câte $1^{1}/_{2}$ măjĭ de sĕmênţă de reseda, ḑi şepte ḑecĭ şi doi sacĭ cv sĕmênţă de resedă, atuncĭ, când deja erau sĕmĕnate la vr'o 100 de morgen-e, afară de ceea ce vênduseră prin Germania şi străinătate. Erai mulţumitŭ numai sĕ te plimbĭ dintr'o odaiă într'alta, sĕ vedĭ lucrurĭ ce nu ţĭ ai fi putută închipui nicĭ-odată!

Cátŭ privesce inventarulŭ mobilŭ, boi nu ţineu ci numai cai, câţiva armăsarĭ de prăsilă, o frumósă colecţiune de mânzĭ de cete 2—3 anĭ, 16 cai de şea şi nisce cai marĭ, greoi; pentru muncă. Pentru ca nenumĕratele păstărĭ şi curpenĭ de florĭ sĕ le pótă folosi cum se cade ţineau vr'o 2 turme de oi — rassă de carne —, pe carĭ to mai atuncĭ le tundeau. Pentru ca sĕ îndese şi bătucescă gunoiulŭ, spre alŭ feri de intrarea aerului şi de perderĭ, scóla de călăritŭ (manegiulŭ) o făcuseră pe gunoiu, şi in fiăcare di alergau pe elŭ mânḑii şi caii de lucsŭ. Semenţele le scotŭ din păstărĭ şi capsule parte cu maşina de treeratŭ şi parte cu mâna. Măşina de trĕeratŭ era zidită in ḑidŭ, de órece ei nu o mişcau din locŭ şi treerau cu ea totŭ anulŭ. Aborulŭ ilŭ produceau nu cu focŭ de lemne seu cărbunĭ, ci cu petroleu, pe câtŭ am auditŭ; acésta e prima încercare de felulŭ acesta.

Personalulŭ întreprinderei era fórte mare şi pentru conducerea lucrărilorŭ şi operaţiunile intelectuale, pe lângă o dróiă de funcţionarĭ de comptabilitate, deposite, magazii, prăvălii etc. mai avea şi 2 doctorĭ în sciinţele naturalĭ — botanistĭ — şi mai mulţĭ grădinarĭ cu studii academice, precum şi o cétă intregă de practicanţĭ în horticultură.

Fiindŭ întreprinderea atâtŭ de colosală, şi impărţirea muncei între personalŭ este fórte intinsă, încâtŭ póte ocupa pe o persónă anulŭ intregŭ cu o singură plantă orĭ operaţiune, în care individulŭ, ce e dreptŭ îşĭ câştigă o mare iscusinţă şi indemânare, der trebue sĕ neglige cu totulŭ şi uită celelalte studii şi operaţiuni; de aceea ceilalţĭ proprietarĭ din Sacsonia, carĭ încă se ocupă cu cultura de sĕmênţe, se înţelege, pe o scară multŭ mai mică, nu vorŭ sĕ angageze absolvenţii şi elevii firmei Dippe, căcĭ fiindŭ unilateralĭ, arareorĭ ii potŭ intrebuinţa. Pe lângă aceea mai avea o staţiune de încercare şi laboratorŭ de chimiă propriu.

După ce am inspectatŭ tóte aceste îndestrărĭ ale moşiei, veni şi bĕtrânulŭ intemeiătorŭ alŭ firmei, şi în 3 trăsurĭ plecarămŭ cu dênsulŭ, ca sĕ ne arate nu numai sĕmênţele gata, ci şi cultura lorŭ, florile, parte in grădinĭ şi parte pe câmpulŭ deschisŭ. In grădinĭ erau rĕsadniţe şi florării de câte 2—300 stinjinĭ lungime şi cuprindeau mai multe sute de mii de óle. Levcoi erau in 200,000 de óle; astericĭ erau sĕmĕnate pe 80 de morgen e, ochiulŭ boului — pansele — pe mai multŭ de 100 morgen-e, viorele şi micşunele erau atâtea, de nu le ai fi putută incárca pe 50 de carĕ.

Proprietarulŭ a cumpăratŭ totă bucăţica de pămêntŭ, ce numai a putută fi cumpĕrată, şi n'a cruţatŭ nimicŭ, der încolo totŭ a fostŭ silitŭ sĕ ia locurĭ şi grădinĭ şi în arendă. (Va urma.)

Raportŭ poliţienescŭ. Duminecă dimineţa ii succese din nou unui poliţistŭ sĕ pună mâna pe chelneriţa din cafeneua de nopte »La călăreţa de circŭ“, care nebună de iubire, imediatŭ după ce ora de închidere a cafenelelorŭ suna, se strecurase în locuinţa amantului ei — la casarma militară de aproviantare a invĕţăceilorŭ — tocmai cândŭ acesta işĭ părăsia iubitulŭ, şi astfelŭ ii succese sĕ o ducă la poliţiă.

Arestarea acestei chelneriţe ne dă încă o nouă dovadă, în ce modŭ ruşinosŭ este ştirbitŭ moralulŭ în aceste localităţĭ de nópte. După spunerile diferiţilorŭ ós peţĭ, s'a constatatŭ că proprietara acestui localŭ, nu numai că şĭ-a trimisŭ chelneriţele nóptea prin hotelurĭ şi case private, conducêndu-le astfelŭ sistematicŭ la prostituţiune, ci chiar ea insaşi s'a purtatŭ în modulŭ celŭ mai destrăbălatŭ în presenţa óspeţilorŭ ei. In contra acestei proprietare a numitei cafenele, care şĭ-a lăsatŭ cafenéua de mai multe ḑile în mânile chelneriţelorŭ sale, şi petrece de presentŭ în Sibiiu la amantulŭ ei, poliţia a făcutŭ paşii necesarĭ ca sĕ închidă acestŭ localŭ în interesulŭ moralului publicŭ şi sĕ espulseze din oraşŭ acestă neghină.

In nóptea de 28 spre 29 l. c. făptuitorĭ necunoscuţĭ pĕtrunseră, deschiḑêndŭ uşa cu puterea, în bucătăria (cuina) de veră a casei cu Nro. 277 din uliţa funarilorŭ, luândŭ o piuliţă cu pisălugŭ, o cratiţă albastră de lapte, o ólă plină cu untură de porcŭ şi banĭ în valóre de 15 cr. S'a ordonatŭ deja prinderea hoţilorŭ.

Lunĭ dimineţa trecu o birjă de piaţă în Braşovulŭ vechiu peste femeea unui fânarŭ din acelŭ suburbiu, fără ca sĕ o rănescă mai gravŭ Birjarulŭ nebăgătorŭ de semă se va pedepsi.

Scirĭ militare.

România. »Monitorulŭ oficialŭ“ publică, ordinulŭ de chemare datŭ reserviştilorŭ din contingentulŭ anilorŭ 1880, 1881, 1882, 1883 şi 1884 carĭ urméză a fi concentraţĭ spre a lua parte la manevrele din anulŭ curentŭ. Reserviştii carĭ facŭ parte din infanteriă, vênătorĭ, artileriă şi cadre călăraşĭ, suntŭ invitaţĭ sĕ se presinte negreşitŭ în diua de 19 Septemvre, orele 6 diminéţa, spre a fi trimeşi la corpurile respective. Cadrele dorobanţĭ se vorŭ presinta totŭ în aceeaşĭ di com plectŭ echipaţi de companiele din care facŭ parte. Orĭ-ce reservistŭ, care nu se va conforma ordinului este prevenitŭ că va fi urmăritŭ, prinsŭ şi pedepsitŭ.

Francia. Incercarea de mobilisare se va face cu corpulŭ 17 de armată (Toulouse), care a şi primitŭ ordinŭ de a mobilisa.

Rusia. „Pol. Corr.“ află că în sistemulŭ fortificaţiunilorŭ dela Varşovia intră şi construirea în celŭ mai apropiatŭ timpŭ a unui insemnatŭ numĕrŭ de barace pentru 150.000 omenĭ, pe câmpurile dela Povazki şi Mokotov.

---

imputau. Insĕ totŭ singurŭ Loredano trebui sĕ susţină opinia acesta.

— Senatulŭ Veneţiei nu este unŭ tribunalŭ! — ḑise bĕtrânulŭ Bembo, a cărui vorbă avea totdeuna o mare greutate în hotăririle Adunării. — Senatulŭ póte sĕ facă o anchetă când purtarea unuia dintre membrii sĕi este încriminată fără probe flagrante; însĕ când crima este aşa de vĕdită nu rĕmâne Senatului decâtŭ sĕ facă numai unŭ lucru: sĕ predea justiţiei pe vinovatŭ.

Nesculându se nimenĭ ca sĕ combată moţiunea acesta, afacerea podestatului Padovei fu trimisă Consiliului de Ḑece, care şi elŭ la rendu-i o trimise la cei Trei De aceea am vĕḑutŭ in capitululŭ trecutŭ pe Fantele procedândŭ la arestarea lui Batista Martinengo în mijloculŭ vasalilorŭ sĕi.

Podestatulŭ fu aruncatŭ în inchisorile de pe cheiulŭ dei Schiavoni, ca unŭ criminalŭ de rêndŭ. Insĕ tóte umilirile acestea păreau că nu atingŭ pe Martinengo. Trufia lui nu-lŭ părăsì nicĭ măcarŭ o clipă. Nu s'arătă câtuşĭ de puţinŭ mişcatŭ când intrà în camera ce i-se reservase, şi a cărui ferésiră grilată situată aprópe sub Puntea Suspinelorŭ, vedea părţile dela spatele palatului ducalŭ. Mai tarḑiu când fu adusŭ in faţa unuia dintre Inchisitorĭ, care trebuia sĕ-i ia intâiulŭ interogatriu, elŭ ilŭ intrebà, după cum intrebase şi la Isola Bella:

— Cine are sĕ presideze tribunalulŭ, care trebue sĕ mĕ judece?

— Dogele în persónă! ii rĕspunse.

— Bine! voiu vorbi când mĕ voiu afla în faţa lui. Până atuncĭ sĕ n'aşteptaţĭ nimicŭ dela mine. Eu cerŭ numai, după cum este dreptulŭ meu de acusatŭ, ca sĕ şe punĕ unele întrebărĭ principalilorŭ ospeţĭ dela banchetulŭ datŭ la Isola Bella! mai ḑise podestatulŭ.

I se făgădui că i se va înplini cererea, însĕ când inchisitorulŭ voi sĕ urmeze mai departe cu interogatoriulŭ, nicĭ rugăciunĭ nicĭ ameninţărĭ nu mai putură smulge o vorbă măcarŭ din gura podestatului.

Cátŭ despre fiica Adriancei, care fusese adusă în Veneţia totŭ într'o vreme cu podestatulŭ, dogele declară că pentru epitropisita Republicei nu era altŭ locŭ mai potrivitŭ, decâtŭ palatulŭ ducalŭ. De aceea i se şi pregăti unŭ apartamentŭ în care Veneţia se aşeḑă chiar în aceea di.

Gondolierulŭ Ricardo rĕmăsese in palatulŭ Badoer intr'o stare destulŭ de rea. Obosela şi póte chiar emoţiunea ii căşunaseră nisce frigurĭ grozave. Gondolierulŭ se lupta cu mortea mai bine de 15 dile.

In timpulŭ acesta mititica Fiametta nu-lŭ părăsì nicĭ o clipă. Ḑi şi nópte ilŭ priveghià cu o îngrijire ca de mumă.

Insĕ în starea bolnavului se putea constata o îmbunătăţire uşoră. Putea chiar sĕ constate tot ce se petrecea imprejurulŭ sĕu. Mai intêiu cunoscu pe Fiametta şi vederea ei par că'i mai rĕcorì sângele şi i potolì frigurile mai repede.

Când s'apropia fata de dênsulŭ ca sĕ-lŭ intrebe de avea trebuinţă de ceva, elŭ ii lua mâna în mânile lui şi-i ḑicea:

— Asta ese balsamulŭ celŭ mai bunŭ ce pot pune pe rana mea. Ah, Fiametta, Fiamina mea, mĕ simţŭ mai bine, multŭ mai bine. (Va urma).

Mulţămită publică şi dare de sémă,

asupra ofertelorŭ primite de comitetulŭ pentru adunarea de ajutóre în favorulŭ incendiaţilorŭ din comuna Galaţĭ.

(Urmare.)

11. Din Comana inferioră, prin d-lŭ Georgiu Halmagyi, notarŭ de cercŭ, s'au colectatŭ şi trimisŭ 11 fl. 03 cr. v. a. dela d-nii: Olgyai Károly 60 cr., George Halmagyi 1 fl., Samoilă Conta 20 cr., Iosifŭ Cosipŭ 20 cr., Ioanŭ Langa 20 cr., George Popŭ 20 cr., Mariz Hirschfeld 60 cr., Ioanŭ Cost. Popa 20 cr., Iacobŭ Salamon 10 cr., George Boeriu 5 cr., Militonŭ Coanta 10 cr., Iacobŭ Fĕtu 10 cr., Ioanŭ Nichi Hirju 4 cr., Nicolae Laucea 20 cr., Dionisie Popŭ 10 cr., George Furtia 6 cr., Samoelŭ Davidŭ 30 cr., George Clococeanŭ 30 cr., Ioanŭ Florea 4 cr., Ioanŭ Popiţia 60 cr., George Costea Vlaicu 10 cr., Nicolae Simonŭ Gridanŭ 10 cr., Ioanŭ Drag. Coanta 20 cr., Nicolae Iacobŭ 10 cr., Achimŭ Hoafă 20 cr., George Mateiu Popŭ 30 cr. Dela mai mulţĭ 3 fl. 84 cr. şi George Popŭ Grideanulŭ 1 fl.

12. Din Porumbaculŭ inferiorŭ, prin d-lŭ Ieronimŭ Fliterŭ, notarŭ de cercŭ, au incursŭ 90 cr. dela d-nii: Ioanŭ Comşa, plugarŭ 10 cr., Ilie Stoichiţia, plugarŭ 10 cr., Alexandru Stoichiţia 10 cr., Fliterŭ Ieronimŭ, notarŭ, 20 cr., Georgiu Mandealŭ, economŭ 20 cr. şi Peter König junior 20 cr.

13. Din Simonŭ (Branŭ), prin d-lŭ primarŭ George Manoiu s'a trimisŭ o colectă de 4 fl. v. a.

14. Din Noulŭ românŭ, prin d-lŭ Aurelianŭ Negruţŭ, not. cerc., au incursŭ 12 fl. 10 cr. Anume din Colunŭ dela d-nii: Ioanŭ Caldărariu 4 cr., Moise Huiu, primarŭ. 50 cr., Ioane Drafcu, asesorŭ, 50 cr., Danŭ Valcanŭ, crâşmarŭ 20 cr., Onea Onii Gavrilă, plugariu 4 cr. I. Stoica şi Suma Nicolae, vice-primarŭ 22 cr., Comuna Colunŭ 1 fl., dela toţĭ locuitorii din comuna Colunŭ în preţulŭ bucatelorŭ vêndute 2 fl. 30 cr., Din Noulŭ românŭ: Aurelianŭ Negruţŭ, not. 50 cr., Letmann Davidŭ, arendatorŭ 1 fl, Letmann Susana, soţia arendatorului 1 fl., Atanasiu Măcelariu, preotŭ gr. cat. 1 fl., Ioanŭ Stanŭ, vice-notarŭ 20 cr. şi dela locuitorii din Noulŭ românŭ 3 fl. 60 cr. (Va urma.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 30 Augustŭ.— Guvernulŭ francesŭ a rechiămatŭ pe consululŭ sĕu generalŭ.

SOFIA, 30 Augustŭ. — La Stambulov s'a continuatŭ consultarea pentru formarea cabinetului. Incă nu e sigurŭ cine va lua asupră-şĭ formarea cabinetului.

BERLINŬ, 30 Augustŭ. — Idea unei băncĭ de spirtŭ se consideră ca zădărnicită.

DIVERSE.

Exportŭ. — Tablou de tóte cereale'e, făinurile, legumele úscate, seminţe uliόse, spirtŭ, boi şi rîmătorĭ, exportaţĭ din România prin portulŭ Brăila pe întrega lună Iulie 1887: Grâu chilogr. 21,536,455. — Sĕcară chilograme 1,570 576 — Porumbŭ chilogr. 69.084,872. — Orzŭ chilogr. 5,854,650 — Ovĕsŭ chilogr. 1,173,285. — Meiu chilogr. 365. — Făină de grâu chilgr. 684,225. — Legume uscate (fasole) chilogr. 555,264. — Seminţe uliose, cânepă chilogr. 20,089. — Inŭ chilogr. 3500. — Rapiţă chilgr. 840,964. — Boi 379. — Viţei 145. — Rimătorĭ 368 şi Spirtŭ lit. 113,413.

***

Congresulŭ Volapükiştilorŭ. — Congresulŭ internaţionalŭ alŭ Volapükiştilorŭ ce s'a ţinutŭ în München s'a terminatŭ.

Tóte ţĕrile Europei au fostŭ representate. Dintre capitale numai Berlinulŭ nu avea delegatŭ. In Capitala Prusiei noua limbă internaţională n'are de locŭ partisanĭ.

Desbaterile in congresŭ au fostŭ vii. Partisanii Volapükului suntŭ forte optimiştĭ. Ei suntŭ firmŭ încredinţaţĭ că acestă limbă are sĕ acopere cu timpulŭ totŭ pămêntulŭ

Congresulŭ a adoptatŭ o resoluţiune prin care guvernulŭ germanŭ este rugatŭ sĕ admită Volapükulŭ intre limbile carĭ potŭ fi transmise prin telegrafŭ pe preţulŭ regulamentarŭ. Rusia şi Danemarca au făcutŭ deja nouei limbĭ acestă onóre.

Necrologŭ. — Ioanŭ Şiandorŭ, preotŭ gr. or. şi proprietarŭ în Cuieşdiu, nu se mai află între cei vii, elŭ şi a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mâna Creatorului astăḑĭ la 1 oră d. a. Despre acestă perdere ireparabilă cu profundă durere încunosciinţămŭ pe consângenii, amicii şi pe mulţii stimatorĭ ai defunctului. Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale iubitului nostru repausatŭ în domnulŭ s'au aşeḑatŭ la 18/30 Augustŭ în cimitirulŭ din Cuieşdiu pentru rĕpausŭ eternŭ. — Cuieşdiu, la 1887 Augustŭ 28/16.

Anastasia Şiandorŭ mamă, Maria m. Şiagau, Georgiu Şiandorŭ, Rafila Şiandorŭ, fraţĭ, Galacteonŭ Şiagau, cumnatŭ. Livia Şiandorŭ n. Popŭ, soţiă. Georgeta Optimia, fiică. Josifŭ Popŭ, socru. Zoe Popŭ, cumnată.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 20 Augustŭ st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 90
Rentă de hârtiă 5%	97.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.73
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 –
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	104 60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121.60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 60
Renta de hârtiă austriacă	81 50
Renta de arg. austr.	82.50
Renta de aurŭ austr.	112 60
Losurile din 1860	135 75
Acţiunile băncei austro-ungare	886 —
Act. băncei de creditŭ ung.	286.50
Act. băncei de creditŭ austr.	282 30
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 imp. germ.	61 55
Londra 10 Livres sterlinge	125 75

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 1? Augustŭ st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91½	92½
Renta rom. amort. (5%)	95—	95½
» convert. (6%)	88¾	89¼
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	104¾	105½
» „ „ (5%)	89½	90¼
» » urban (7%)	103¼	103¾
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	87½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.¼	15.¾
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 30 Augustŭ st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.65	Vend.	8.67
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.95	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.23	»	11.27
Imperialĭ	»	10.22	»	10.26
Galbenĭ	»	5 90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.--
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	108.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea diarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Nr. 14—1887.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ ordinarŭ la scóla confesională gr. cat. din Monorŭ, comitatulŭ Bistriţa-Năsĕudŭ, prin acésta se escrie concursŭ până în 10 Septemvre 1887 st. n.

Emolumentele împreunate cu acestŭ postŭ suntŭ 300 fl. v. a salarŭ anualŭ de solvitŭ în rate lunare anticipativŭ din fondulŭ scolasticŭ confesionalŭ, şi o grădină de legume în mărime de 200□°. Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ au a documenta: purtare morală. că au ascultatŭ cursulŭ preparandialŭ, că au cualificaţiune de învĕţătorŭ, după cum pretinde legea scolastică, atâtŭ din limba română, care e limba de propunere, câtŭ şi din cea maghiară.

Cei ce vorŭ documenta că au ascultatŭ cursulŭ pedagogicŭ la o preparandiă regiă de statŭ, vorŭ fi preferiţĭ.

In casŭ când nu ar concurge indivicĭ cualificaţĭ după cerinţele legei şi s'ar suplini postulŭ provisoriu, pentru unŭ atare concurentŭ se statoresce salariulŭ anualŭ numai de 200 fl. v. a.

Suplicele suntŭ a se înainta la subscrisulŭ *presidiu alŭ senatului scolasticŭ localŭ* până la terminulŭ mai susŭ fixatŭ.

Din şedinţa senatului scolasticŭ conf. gr. cat.

Monorŭ, în 19 Augustŭ 1887.

Preşedintele ad hoc: **Dumitru Moldovanŭ.** Notarulŭ ad hoc: **Mihailŭ Puntea.** 2—3

Mersulŭ trenuriloru

Valabilŭ dela I Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	9.12	—	—
Timişŭ	—	9.35	—	1.45
Braşovŭ (	—	10.12	—	—
(	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8 24	—	5.28	—
Augustinŭ	8.47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6 49	—
Haşfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighişóra (	10 53	—	9.02	—
(	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediaşŭ	12.03	—	10 37	—
Copsa micĕ	12.26	—	10.59 / 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blaşiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12,33	—
Teiuşŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4 61	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenŭ de persóne
Clusiu (	5.21	—	5 56	
(	—	6.01	—	6 37
Nedeşdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirişŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7.56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9.34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mező-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneţia-Orădii	—	—	Trenŭ de persóne	10.57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
(	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11 05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12.02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venţia-Orădii	—	—	—	2 08	—
Fudi-Oşorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagu	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriş	—	—	—	5.53	—
Ghârbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedişu	—	—	—	6.20	--
Clusiu (	—	10.31	—	6.38	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 11	—	—	—	10.—
Uióra	1 18	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2 25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2.50	—	—	—	12.34
Blaşŭ	3 03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copşa mic	4.01	—	—	—	2.13
Mediaşŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigişóra	5.42	—	—	—	4.32
Haşfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8.23
Feldióra	9·06	—	—	—	9.02
Braşovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	--
(	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	1.01	—	4.51
Orăştia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6 15
Deva	2 52	—	6.35
Branicîca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulişŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovaţŭ	8.28	—	11.25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok (	—	2 32	4.50
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibu
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovaţŭ	4 43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulişŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5 41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicîca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10.42	--
Simeria (Piski	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12.18	12.29	--
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Haţegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Baniţa	—	—	6.40
Petroşenĭ	—	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	—	—	6.10
Baniţa	—	—	6.59
Crivadia	—	—	7.37
Pui	—	—	8.20
Haţegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ